

גיליון מס' 588 פרשת ויחי
תשפ"ה שנה שלוש עשרה

מדור זה נכתב לעילוי נשמת
אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר
יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח
יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

אבעלי אסופות – תענית עשרה בטבת בערב שבת

באיסור להתענות בע"ש

נשאל רבינו זצ"ל, במדרש תנחומא פ' בראשית (סימן ג') אי' ואם חל ארבעה עשר באדר בשבת אסור להתענות בע"ש תענית אסתר, מפני טורח שבת, שעיקר תענית סליחות ורחמים הוא, ואתי לאימונעי מכבוד שבת, וכבוד שבת עדיף מאלף תעניות, מה השיעור של אלף תעניות שנקט המדרש, ועוד מה שייד איסור מחמת כבוד שבת הרי תענית הוא חסרון בעונג ולא בכבוד, והשיב רבינו זצ"ל, אלף הוא לשון גוזמא, (עי' ערכין י"א א' מתניתא גוזמא), ואיסור התענית מפני שממעט בכבוד, (דהרי התם מדובר על תענית בע"ש ואז לא שייד ענין עונג, אלא שממעט בהכנות לשבת ואינו כבוד שבת), וכמש"כ בבאור הגר"א על השו"ע (סימן תקל"ט) דעונג הוא בשבת עצמו וכבוד הוא בערב שבת, (דעת נוטה פ' בראשית אות קע"ג).

רחיצה בחמין בתענית בע"ש

שאלו מרבינו זצ"ל, עשרה שבת שחל בערב שבת קודש שכ' המשנ"ב (סי' תק"נ סק"י) דשרי לרחוץ אף בחמין, האם מותר להתרחץ בחמין מהבוקר או רק אחר חצות, והשיב רבינו, אחר חצות, (מה טובו אהלך יעקב כ"ג עמוד י"ז מועדי הגר"ח ח"ב עמוד קע"ט).

טעימת המאכלים בתענית בע"ש

נשאל רבינו זצ"ל, אשה המכינה מאכלים לשבת ביום ו' שחל בו עשרה בטבת האם יכולה לטעום מהתבשיל גם בלא לפלוט, והשיב רבינו, אין ראוי (שם עמוד קפ"א).

מנהג טועמיה חיים זכו בע"ש בתענית

נשאל רבינו זצ"ל, עשרה בטבת שחל בערב שבת, האם יש לקיים את ההלכה שהביא המשנ"ב (סי' ר"נ סק"ב) שטועמיה חיים זכו, לטעום מהתבשילים בערב שבת, האם יכול לקיים על ידי שיטעום ויפלוט מיד, והשיב רבינו זצ"ל, אינו חיוב וחלילה לטעום, (אשיחה עמוד שמ"ט, וי"א שמותר לטעום מעט מעט אם יש בו מלא ותבלין ולפלוט עי' במשנ"ב ס' תקס"ז סק"ו בשם החיי אדם).

פדיה"ב בתענית בע"ש

נשאל רבינו זצ"ל, ראיתי מביאים בשם מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, שפדיון הבן שזמנו בעשרה בטבת שחל ביום שישי, הנה המצוה הוא לקיימו ביום שישי, ואף שלא יוכל לעשות סעודת פדיון הבן, וסעודה בליל שבת אין נחשבת לסעודת פדיון הבן כיון שממילא סועד סעודת שבת, ולא יהיה סעודת פדיון הבן, לפי"ז יש לעיין וכי בברית מילה שנוערך בשבת ג"כ נאמר לפי דעת מרן הגר"ש זצוק"ל שאין סעודת ברית, כיון שממילא סועד סעודת שבת כטענתו כאן לגבי סעודת פדיון הבן בשבת, והשיב רבינו, אם אין עושהו בזמן הסעודה אין יכול לאכול סעודה אחרת, (עזרת אליעזר ביצה עמוד נ"א).

הלוסיף מאכל או ריבוי אנשים לכבוד הפדה"ב

ושאל עוד מרבינו זצ"ל, האם מהני להוסיף מאכל, או ריבוי הנאספים, שבזה גורם שיהא ניכר שיש סעודת ברית וסעודת שבת, והשיב דמהני, וכעין מש"כ המשנ"ב (סי' תי"ט סק"ב) בשם האחרונים לגבי ר"ח שחל בשבת, ושאל, א"כ גם בסעודת פדיון הבן שעושים בליל שבת בגלל התענית של עשרה בטבת שחל ביום שישי, מדוע לא אמר מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל שיוסיפו מאכל מיוחד לצורך סעודת פדיון הבן, וגם יועיל ריבוי הנאספים בסעודה, כדי שנאמר שיש כאן סעודת שבת וסעודת פדיון הבן, והשיב רבינו, שם ניכר יותר, (עזרת אליעזר שם, והיינו לפי שהוא זמן המצוה).

להקל בליל שבת לקדש על מזונות

בצום עשרה בטבת שחל ביום שישי דעת רבינו זצ"ל, שהנשים שקשה להן לחכות בליל שבת עד שבעליהן יחזרו מבית הכנסת יכולות בינתיים לקדש ולאכול מזונות כדי שיהא קידוש במקום סעודה, ואע"פ שמחמירים יותר בקידוש של לילה מקידוש של יום, היינו שלא לעשות קידוש על היין בלבד, שיהא כוס נחשב למקום סעודה, אבל בסעודת מזונות אפשר לכתחילה גם בלילה, (מים חיים גליון רכ"ז טבת תשע"ד, והוסיף, שבישיבת סלבודקה בליל שמחת תורה עושים קידוש על מזונות לפני ההקפות ולאחר ההקפות אוכלים את הסעודה, וכן הביא בארחות רבינו ח"ג עמוד קי"ט אות כ"ב ממרן החזו"א זצ"ל להקל בש"ת, ומביא שם שכך סיפר מרן הקה"י זצ"ל, בליל שמחת תורה הכינו קידוש אצל מרן החזו"א זצוק"ל ולאחר תפלת ערבית נכנסו המתפללים לחדר מרן קידשו ואכלו מזונות ושמוחו ואח"כ נכנסו להקפות, ובעזרת אליעזר סוכה עמוד ק"ס שאל מרבינו זצ"ל, האם מותר לערוך קידוש על יין ומזונות בליל שמחת תורה לפני תחילת ההקפות כדי שיוכלו הציבור לרקוד ולשתות באמצע הריקודים, והשיב בשעה"ד מקילין).

מנהג החזו"א בק"ש בליל שבת ובמוצאי התענית

כתב רבינו זצ"ל בקונטרס הזכרונות (סי' י"ח אות ד), דבכל ליל שבת נהג מרן החזו"א זצ"ל להתפלל רק שמו"ע עם הציבור, ואחר התפילה קרא ק"ש עם ברכתה, כי היה מאריך בק"ש (כשמונה רגעים) ולא רצה שימתינו עליו ויתאחרו מלאכול סעודת שבת, וכ"כ שם (סי' כ"ח ס"י) דבמוצאי תענית היה מתפלל עם הציבור רק שמו"ע שלא יתעכבו להמתין עליו בק"ש, וגם בשמו"ע ציוה שלא ימתינו עליו עד שיגמור, (והביאו שהתפללו מעריב יותר מוקדם וציוה לקרא עו"פ ק"ש בזמנה, וכ"כ בארחות רבינו ח"ב עמוד ר' על מרן הקה"י שבצום שבת בע"ש אמר להתפלל חצי שעה אחרי השקיעה ולהכריז לקרא ק"ש שנית בזמנה, וכן אמר רבינו זצ"ל כשהתפללו בביתו במוצאי התענית שכיון שאנשים חלשים מהתענית יתפללו חצי שעה אחרי השקיעה ויקראו פעם שניה ק"ש).

לע"נ אבי מורי
ר' בנימין אהרון
ב"ר שמואל אפלבוים
נלב"ע י"ב טבת תשס"ה
תנצב"ה

לע"נ אבי מורי
הרב יצחק בן יהודה
הלוי ברקוביץ זצ"ל
תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✉ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַת הַדּוֹרוֹת פֶּרֶק 128

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבֻעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזָה"

גיס רבינו הגאון רבי מרדכי שלמה ברמן זצ"ל (א' טבת תשס"ה) | הגה"צ רבי זאב אידלמן זצ"ל (ו' טבת תש"ס).
גיס רבינו הג"ר אברהם אלישיב זצ"ל (כח שבט תשע"ד) | הגאון רבי אפרים בורדויאנסקי זצ"ל (כ"ו שבט תש"נ)
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

ה"ר אברהם דוד קורלנסקי ז"ל (כ"א כסלו תשל"ז)

ישן בבתם כל היום הקדוש

בשנתו האחרונה של רבי דוד, סבל רבי דוד מבעיות בלב וכליות, ונאסר עליו על ידי הרופא לצום ביום הכיפורים, רבי דוד הצטער מאוד והרופא שראה שהוא כל כך מצטער אמר לו, שאם הוא ינוח כל היום במיטה בלי להתאמץ בתפילה, יהיה מותר לו לצום, אם הוא ירגיש טוב במשך כל יום.
רבי דוד שמח מאוד, אך בליבו הצטער שהוא יפסיד את כל התפילות היום הגדול בבית הכנסת 'לדרמן', אך גם לזה הוא הגה רעיון, הוא שאל את רבינו והרבנית ע"ה אם יוכל להיות אורח שלהם למשך היום הקדוש.

כמובן שהם הסכימו בשמחה.
ואכן רבי דוד שהה בביתם, כשהוא יושב קרוב לחלון הבית, ומאזין לכל התפילות שבקעו היישר מבית הכנסת 'לדרמן' הסמוך, וכך הוא כמובן גם יכול להתענות כל משך היום הקדוש.

במוצאי אותו יום הכיפורים, שמחתו הרקיעה שחקים, על שזכה להשלים את הצום, ולהתפלל עם הציבור, כשהוא נמצא בבית הגדול של רבינו זצוק"ל.
(ספר ולבנימין אמר, ידיד השם, עמוד רס"ד, ומפי חתן רבינו הגר"ש שטינמן שאף הוסיף, שבמוצאי יום כיפור הבחין בו רבי דוד ואמר לו, יישר כוח על התפילה לפני התיבה, שמעתי הכל בהיותי כאן בבית חמייך...).

לחתוך קרח ביום טוב

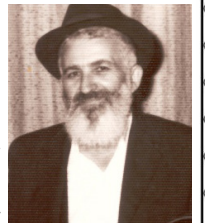
רבי דוד קורלנסקי ז"ל היה ממקימי המנין 'תיקין' בביתו של ר' יחיאל לדרמן אחרי פטירת החזון איש, ושימש כגבאי אחראי על המנין. רבינו - שמאז ומתמיד התפלל ותיקין, חיבב מאוד את רבי דוד ז"ל, אותו הכיר עוד מנערותו מבית מרן החזון איש, והיה לו עמו כל השנים קשר טוב. מעניין לציין, כי רבינו שמע פעם מרבי דוד הוראה מעניינת שקיבל מהחזון איש בהלכות יום טוב, והחליט לקבוע אותה לדורות בספרו 'קונטרס הזכרונות' (סימן כ"ה ז').

רבי דוד, עשה מלאכתו עראי והחזיק לפרנסתו מפעל קטן לייצור קרח, ממנו סיפק קרח לכל הערים הסמוכות. וכך כותב רבינו בספרו: התיך (- החזון איש) לחתוך הקרח לחתיכות ביום טוב, ובלבד שלא יתכוין למדה. רבי דוד קורלנסקי ז"ל ועין משנה ברורה סימן ש"כ ס"ק ל"ו, ועין משנה ברורה סימן שכ"ב ס"ק י"ב עכ"ל.

חמין במוצאי שבת

במשך תקופה מסוימת היה רבי דוד ממנהר אחרי תפילת ערבית של מוצאי שבת, בבית הכנסת 'לדרמן', לסדר את עניניו וכדי לקצר את הזמן הוא עלה לבית הסמוך - בית רבינו, כדי לשמוע הבדלה.

שם התוודע למנהג יחודי שהיה נוהג בו רבינו כל חייו: מיד לאחר הבדלה, היה נוטל ידיו לסעודה רביעית 'מלוה מלכה', ובמהלכה הוא שותה כוס תה"א חמה, על פי דברי הגמרא במסכת שבת דף קי"ט שחמין במוצאי שבת הוא מלוגמא (רפואה). הרבנית ע"ה היתה מכבדת את האורח הנכבד בכוס תה"א טרם הוא ממשיך בדרכו...

רבי אברהם דוד קורלנסקי זצ"ל

רב בית הכנסת

וסיפר נכדו הגדול רבי אליקים געציל שליט"א, שרבי דוד היה מבטל עצמו כלפי רבינו, למרות שהיה מבוגר ממנו בגיל. בכל שאלה הלכתית שהתעוררה לו היה נכנס אל מרן הסטייפלער או אל רבינו כתלמיד לפני רבו ומבקש מענה.

ובפעם אחרת, התבטא רבי דוד כי 'לדעתו הרב של בית הכנסת לדרמן הוא רבי חיים קניבסקי' - כך שמע ממנו הגר"ש שטינמן, שהוסיף כי בשעה שנאמרו הדברים, התפללו אז בבית הכנסת מרן הסטייפלער, והרבה תלמידי חכמים גדולים ומפורסמים מתלמידי החזון איש, ורבינו היה הכי צעיר מכולם, ודבריו של רבי דוד היו נראים אז משונים, אך לימים כוונתו הובנה.

גילה את הקול של רבי שרגא

סיפרו וותיקי המתפללים בבית הכנסת 'לדרמן', שרבי דוד ז"ל היה 'חוש' מיוחד של גבאים להכיר מהות של אנשים, וידע לתת כל אחד תפקיד או כיבוד שמתאים לו. תקופה קצרה אחרי נישואיו של חתנו הגדול של רבינו, הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א הוא החל לקבוע את מקומו בבית הכנסת 'לדרמן'. פעם אחת ישב על ידי רבי דוד ז"ל (שהכירו כבר לפני כן) ורבי דוד שמע את קולו בתפילה, ובחודש אייר הקרוב ניגש אליו וביקש ממנו לעבור לפני התיבה לתפילת מוסף של שבת, לכבוד הייא"צ של דודו הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל - גיס רבינו, כי בנו יחידו היה אז מתחת גיל בר מצוה.

נוסח וניגון התפילה של רבי שרגא מצא חן בעיני רבי דוד והוא הוסיף להגיש אותו עוד כמה פעמים, ולקראת חודש אלול ציוה עליו: - השנה אתה תעבור לפני התיבה במנחה של יום כיפור, כי הש"ץ שהיה קבוע נפטר בדיק.

רבי שרגא סירב בכל תוקף, 'מעולם לא הרמתי קול בפומבי בדרשות או שיעורים, קל וחומר שלא בחזנות' טען. אבל

רבי דוד התעקש ואמר לו הנך מתאים לזה, וצריך לקיים את מה שאמרו (פסיקתא רבה, כ"ה) 'כבד את השם מגורונך'. ואכן מאותה שנה, ולאוי"ט עובר רבי שרגא לפני התיבה.

בנו יחידו רבי בנימין קורלנסקי (בימין) עם להבח"ח רבי שרגא שטינמן שליט"א

רק אחרי הרבה שנים מבינים את סיבת הידידות

רבי דוד ראה את עולמו בחייו, כאשר בנו יחידו רבי בנימין בינוש קורלנסקי זצ"ל (י"ז אב תרח"צ - ז' סיון תשס"ו) עלה במעלות התורה והיראה, והיה לאחד מטובי התלמידי חכמים בעיר בני ברק, ירא ושלם, חתנו ותלמידו המובהק של מרן הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל, ולימים אף היה ממרביצי התורה ב'ישיבת פ'ונביז' לצעירים.

כעשר שנים אחרי פטירת רבי דוד ז"ל נעשה עמו רבינו מחותן בקשרי שידוכים. בתו של רבי בנימין נישאה לבנו הצעיר של רבינו רבי יצחק שאול שליט"א. כשעלתה הצעת השידוך, סוכם כי הפגישה בין החתן והכלה תהיה ברחוב ורנר בבני ברק, בבית חתנו הגדול של רבינו, רבי שרגא שטינמן, ובאותו הזמן נפגשו גם המחותרים בחדר השני.

והנה כשרבינו נכנס להיפגש עם מחותנו לעתיד רבי בנימין ב"ר דוד קורלנסקי, מיד אמר בהנאה גדולה, ש'בספר חסידים' מובא שלפעמים יש ידידות גדולה בין אנשים, ולא כל כך מובן מה הסיבה לידידות, ובסוף הצאצאים שלהם משתדכים.

ואחרי כן כשהגיע רבינו למסיבת התנאים חזר על דבריו אלו בשמחה רבה (מפי רבי יוסף שלמה קורלנסקי).

וכמה שנים אחרי כן נעשה רבינו שוב מחותן עמו, כאשר בתו האחרת של רבי בנימין נישאה לרבי אליעזר ב"ר שרגא שטינמן חתן רבינו.

פרקים נרחבים מתולדות חייו של רבי בנימין מובאים בטוב טעם בספר ולבנימין אמר - קונטרס ידיד השם, וראה שם גם בעמוד שמ"ב על ההזדמנות שלמד רבי בנימין ירושלמי סדר זרעים כאשר מסר רבינו שיעור בשנת האבל על אביו מרן הקהילות יעקב ז"ע.

במסיבת ה'תנאים' לרבי שאול קניבסקי. משמאל לימין: רבינו, החתן, רבי בנימין קורלנסקי, רבי מיכל יהודה לפקוביץ